

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Het geloof, dat de wereld overwonnen heeft ¹⁾

En dit is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft: ons geloof. (1 Joh. 5 : 4b)

Wat is dat voor een geloof, waarvan Johannes zeggen kan dat het de wereld overwonnen heeft?

Het is in elk geval een geloof, dat alles vermag. Een geloof, waardoor alles verandert. Een geloof waardoor wij veranderen. Want het is een geloof, waardoor we anders gaan leven.

Als we deze brief van Johannes eens doorlezen, dan horen we hetzelfde, wat we zo dikwijls in de bijbel te horen krijgen: dat n.l. ons geloof zonder de werken dood is. We kunnen wel gemakkelijk zeggen: ik geloof in God. Maar als dat uit ons leven niet blijkt, dat we in God geloven, dan kunnen we het maar beter niet zeggen. Want dan is ons geloof geen geloof.

Geloven, - zegt Johannes, is: God liefhebben. Maar dan niet met het woord, of met de tong maar met de daad en in waarheid. God liefhebben, - dat is niet: een ontroerende stem en warme woorden, maar: het doen van zijn geboden. En als God ons zijn geboden geeft, dan zet hij ons midden in de wereld der mensen. Daar in al die verhoudingen, in ons werk onder de mensen ons verkeer met de mensen, ons spreken tegen de mensen, daar legt Hij beslag op onze handen en ogen. Daar wil Hij sturen onze gedachten en onze tong. Want, zegt Hij, dat ge in Mij gelooft, dat moet nu blijken uit wat ge doet onder en met en voor de mensen. In elke naaste die ge ontmoet, hebt ge met Mij te maken. In wat ge zegt tegen hem, in wat ge doet aan hem, in uw gedachten over hem, roep ik u tot geloof in Mij, en dat is dus: tot dienst aan Mij.

En dat is dus nog al wat. Dat is een onmetelijk zware taak. En die onmetelijk zware taak is nu verbonden aan het geloof in God, het geloof in Christus. Nee, het geloof in Christus is het opnemen van deze taak. Want zonder deze dienst aan God, zonder deze dienst aan de naaste, en dat wil dus zeggen: zonder het vrolijk dragen van je kruis, elke dag, zonder het verliezen van je eigen leven, elk uur, - zonder dit alles is je geloof geen geloof.

Dat is dus nog al wat. Dat is zoveel, dat je je wel honderd keer moet bedenken voor je durft te zeggen: ik geloof.

Is dat werkelijk Johannes' bedoeling: denk er om, zeg niet zo gemakkelijk dat je gelooft? Want er zit aan het geloof in Christus heel wat vast. Geloven in Christus, - dat wil zeggen: het doen van Gods geboden.

Kijk, dat is nu het opvallende. Johannes zegt wel: dit is de liefde tot God dat we zijn geboden bewaren (vers 3). Maar dan laat hij daarop onmiddellijk volgen: en zijn geboden zijn niet zwaar.

God legt ons zijn geboden niet op om ons af te beulen. God geeft ons zijn geboden slechts, opdat we leven zouden. Christus zegt: komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Neemt mijn juk op u, want mijn last is licht en mijn juk is zacht. Christus' juk, - het betekent juist bevrijding voor zwaar beladenen: de last waaronder ze bezweken worden van ze afgenomen. Het betekent: rust voor mensen die doodmoe zijn. Ze worden door Christus van al hun tobberijen verlost.

En dat moeten we nu geloven. Dat mogen we geloven. Het bestaat niet, dat God, de God van Jezus Christus, het ons onder zijn geboden benauwd zou maken. Hij kwam toch in Christus naar ons toe om ons te verlossen. Hij bewees toch, dat Hij vol ontferming over ons bewogen was, toen Hij in Jezus Christus ons weer terug bracht tot Hem. De geboden van deze God, deze Heiland, doen, - dat kan alleen maar het mooiste zijn, wat er bestaat. Dat is het a-b-c van de bijbel. Dat is het meest-vanzelfsprekende voor wie in Jezus Christus gelooft en God liefheeft.

Nee, God legt ons geen zware lasten op. Maar al zijn die lasten dan ook niet zwaar, het dragen ervan wordt ons in deze wereld toch wel zwaar gemaakt. Gods geboden zijn niet zwaar. Maar de wereld om ons heen maakt het doen van die geboden toch wel ontzettend moeilijk.

De wereld, zegt Johannes, dat is de wereld, zoals die geregeerd wordt door de zonde. De wereld die met God geen rekening houdt, die de verlossing door Jezus Christus weigert. De wereld, die haar eigen gang gaat, levent tegen God in, steeds verder van God af.

In die wereld moeten wij Gods geboden doen. In die wereld, waarin voor God geen plaats is. In die wereld, waarin je met je gehoorzaamheid aan God dus tegen een muur loopt.

Want natuurlijk, wij willen wel graag onze broeder dienen, kwaad met goed beantwoorden, niet terugslaan, maar het kwade overwinnen door het goede, niet terugschelden maar zegenen. Maar als je dat in deze wereld doet, wat gebeurt er dan? Dan maken de mensen onmiddellijk misbruik van je goedheid, dan lopen ze over je heen - dat kunnen ze bij jou immers doen: jij doet toch niets terug - dan komt je gehoorzaamheid je duur te staan. Wees maar eens helemaal eerlijk in zaken en maak dan je kas op. Doe eens wat er in de bergrede staat en kijk dan eens, wat er gebeurt. De dienst aan God kan je in deze wereld alles kosten: je vrienden, je geld, je goede naam, je nachtrust.

Heeft Johannes dat vergeten?

Nee, dat heeft Johannes niet vergeten. Hij heeft wel degelijk gedacht aan het doen van Gods geboden in deze wereld. Hij weet heel goed, hoeveel ons dat gaat kosten, als we in Christus geloven en Gods geboden gaan doen. En toch zegt hij: Gods geboden zijn niet zwaar. Natuurlijk: we hebben wel alles tegen. We hebben de hele wereld wel tegen. Maar: al wat uit God geboren is, overwint de wereld. En dan, nóg sterker, dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft: ons geloof.

De wereld, die ons de voet dwars zet, die onze gehoorzaamheid onmogelijk wil maken, is machteloos. Het is een overwonnen wereld. Een wereld, die niets meer kan, want ze is lam geslagen.

En wat heeft haar lam geslagen? Ons geloof. Nu blijkt dus meteen wat dat is: ons geloof. Want wat Johannes hier zegt kan natuurlijk nooit betekenen dat ons geloof zo sterk is. Als dat zijn bedoeling was, had hij hoogstens kunnen zeggen: ons geloof zal het wel klaarspelen. Wij zullen met ons geloof de wereld uiteindelijk er wel onder krijgen.

Maar dat zegt hij niet. Doch: dit is de overwinning, die de wereld al overwonnen heeft: ons geloof. Dat wil zeggen: ons geloof, dat zich

vastklemt aan God. Ons geloof, dat steunt op God. Ons geloof, dat grijpt naar de overwinning die God ons al gegeven heeft in Jezus Christus. Want Christus heeft de overheden, de grote en de kleine, van de wereld al onttrond. Ze mogen machtig schijnen, maar hun is al alle macht ontnomen.

En wat is dus ons geloof? Ons geloof is dit: dat we deze Christus aannemen. Dat we niet zeggen: wat zijn wij sterk. Maar: wat is Hij sterk. Niet: wat kan ons geloof veel. Maar nooit kan ons geloof te veel verwachten van Hem, in wien God ons de overwinning al gegeven heeft. En wij, we hoeven niets anders te doen, dan onze hand uitsteken en nemen.

Is dat onze kracht? Nee, dat is onze zwakte. Wie is er zwakker dan een drenkeling, die zijn hand uitsteekt om zich te laten grijpen. Wie is er zwakker dan een kind, dat zijn hand legt in de hand van zijn Vader en zich mee laat nemen. Wat is er zwakker dan ons geloof?

Maar in die zwakte wordt vervuld de kracht van Christus. Want juist dat gebaar van onvermogen, juist ons geloof overwint de wereld. Nee: dat heeft de wereld al overwonnen. Want het grijpt naar de overwinning van Christus. Alles wat onze gehoorzaamheid onmogelijk wil maken, dat heeft Hij al verslagen.

Dat alles. De mensen die over ons heenlopen, als we Gods geboden bewaren. Zij, die met hun geweld ons wel weten te knoeien als we gehoorzaam zijn. Onze collega's die ons uitlachen als we zo dwaas zijn, God lief te hebben. En de machthebbers in de kerk die altijd gaan vervolgen hen die heilig willen leven. De wereld dus, in het groot of in het klein. De wereld, onverbloemd of met een vriendelijk masker voor. De wereld buiten de kerk en de wereld in de kerk. De wereld om ons heen, en de wereld in ons zelf.

Is die wereld ons niet te veel? Is die wereld, waarin we leven, geen onoverkomenlijk struikelblok op onze weg achter Christus?

Nee, zegt Christus: in de wereld zult gij verdrukking hebben. Maar hebt goede moed. Ik heb de wereld overwonnen. Niets kan u nu nog schade doen. Vervolgenen niet. En spot niet. En mishandelingen niet. En laster niet en gemeenheid niet. Want in dit alles zijt ge meer dan overwinnaars door Mij die u heb liefgehad, en die u weer macht gegeven heb kinderen Gods te zijn. En als kinderen Gods te leven.

Nooit kan het geloof te veel verachten. Want juist dat zwakke geloof grijpt naar wat onmogelijk is bij mensen maar wat God al heeft klaar liggen voor hen die Hem liefhebben.

Ziet u wel? Johannes wil het ons niet moeilijk maken. Hij zegt niet: aan het geloof ben je zo maar niet toe. Hij wil ons juist laten zien, hoe geweldig het is, om zo iets simpels te doen als geloven.

INHOUD:

Het geloof, dat de wereld overwonnen heeft	J. K.
Hoe kennen we de kerk?	C. V.
Evangelisatieroeeping en Pinkstergroepen	J. M.
De Wet beroep administratieve beschikking	H. D. v. W.
De orgelspeler en de anderen	P. H.
Nog eens: De opstanding van Christus en onze opstanding	G. V.
Persschouw	
Kerknieuws	

Geloven in die God, die ons immers door Jezus Christus tot zijn kinderen maakt en ons door Jezus Christus roept tot het leven en dus tot het doen van zijn geboden. Want dat is ons leven, dat we zijn geboden weer doen kunnen en doen willen.

Geloven, - dat is: zwak zijn. Want als je gelooft, en God liefhebt en zijn geboden doet, sta je weerloos in de wereld. Dan wordt je leven onmogelijk gemaakt en je kunt er niets tegen beginnen.

Als je gelooft, ben je zwak. Want de wereld is sterk en gooit alle zwakken er uit.

En toch is er maar één weg, toch is er maar één leven: de weg van het geloof en het leven

in het geloof. Want geloven, dat is: als een zwak kind grijpen naar de geweldigheden van God, die door Jezus Christus deze wereld al overwonnen heeft en van zijn wereld ons erfgenenen maakt.

Ik ben nooit zó zwak dan wanneer ik geloof. Maar als ik zwak ben, dan ben ik machtig.

Haulerwijk.

J. Keuning

¹⁾ Hier volgt de tekst van een bijbellezing, gehouden voor de microfoon van de N.C.R.V. op 12 augustus 1963.

Hoe kennen we de kerk?

Wie zich opzettelijk met het fenomeen der kerk wil bezig houden zal als vanzelf bij zich de vraag voelen opkomen: Hoe, op welke wijze krijg ik die kerk goed in 't vizier? Of, anders gezegd: op welke manier kan ik betrouwbare kennis verwerven van die wonderlijke werkelijkheid die met de naam „kerk” wordt aangeduid?

Het antwoord op deze vraag schijnt voor de hand te liggen. Men zal daarop immers bijna als van zelf reageren met de woorden: Wel, om de kerk te leren kennen moet je op precies dezelfde wijze te werk gaan als dat het geval is bij het leren kennen van alle mogelijke andere dingen, verschijnselen, werkelijkheden die er in de wereld en in ons leven zijn. Dat wil zeggen: Je moet je ogen en je oren daarbij goed gebruiken! Je moet nauwkeurig bekijken, onderzoeken, analyseren, proberen te begrijpen wat zich als kerk aandient. Je moet je dus b.v. bezig houden met de Rooms-Katholieke, de Nederlandse Hervormde, de verschillende Gereformeerde Kerken. Daarbij moet je zo precies mogelijk nagaan wat in de onderscheiden kerken wordt geleerd, gepreekt, gedaan. Je moet voorts onderzoeken hoe die kerken zijn ingericht en bestuurd worden; in welke verhouding ze staan tot de staat en de velerlei maatschappelijke verbanden, welke idealen ze nastreven enz. enz. En als je dat alles hebt gedaan moet je die kerken met elkaar vergelijken. Daarbij moet je zowel letten op dat waarin ze overeenkomen als op dat waarin ze verschillen. Op die wijze te werk gaande zul je tenslotte wel kunnen uitvinden waarin het typische, het eigensoortige van een kerk gelegen is. Dat wil zeggen: waarin dat gelegen is wat een kerk tot kerk maakt. En wanneer je zo hebt vastgesteld wat een kerk is, kun je ook nagaan in welke zich als kerk aandienende gemeenschap de wezenlijke kenmerken van een kerk zich het zuiverst vertonen. Of, anders gezegd, welke concrete kerk het ideaal van een kerk het meest nabij komt.

Inderdaad, dit antwoord op de vraag naar de wijze waarop we een kerk kunnen leren kennen schijnt voor de hand te liggen. Het werd dan ook reeds heel vaak gegeven. En velen hebben geprobeerd op deze wijze een zuivere en grondige kennis omtrent de kerk en de kerken te veroveren.

* * *

Maar — van deze methode om kennis te verkrijgen van de kerk moet met alle nadruk gezegd worden dat ze principiële onjuist is. Als men op de zo even aangewezen manier de kerk probeert te benaderen zal men ze namelijk nooit ofte nimmer zo te zien krijgen als ze werkelijk is.

Natuurlijk, als men op deze wijze op onderzoek uitgaat kan men heel veel van de kerk, of, beter gezegd: van de kerken, aan de weet komen. Want er is heel veel in het leven der kerken dat men inderdaad zo benaderen kan. Maar, en dat moeten we heel goed voor ogen houden, het **eigenlijke** van de kerk, dus dat wat een kerk tot kerk maakt, komt op deze wijze nooit goed in ons gezichtsveld. En daarom kunnen we naar de boven omschreven methode te werk gaande de kerk ook nooit goed leren kennen. De weg van het algemeen menselijk benaderen, beschouwen, onderzoeken, beoordelen, leidt nooit tot de ware kennis omtrent de kerk van God.

Ik wil een paar dingen noemen waardoor het duidelijk kan worden waarom deze wijze van kennismaken nooit tot het begeerde doel — betrouwbare kennis omtrent de echte kerk — kan leiden.

Om daar maar mee te beginnen: de kerk komt op aarde nooit volkomen zuiver, nooit geheel „puur” voor. Alle concrete, in deze wereld levende en werkende kerken zijn vol dwalingen, gebreken, zonden. Ze zijn alle in meerdere of mindere mate onzuiver. Wanneer ik daarom de kerken zoals die hier reilen en zeilen bekijk, zie ik daarin altijd een mengsel van wat goed en kwaad van wat echt en vals is. Ik kom dan namelijk in aanraking met wat Jezus Christus door zijn Geest aan zijn kerk geeft en in haar doet, maar tegelijk ook, daarmee vermengd met dat wat de mensen van de kerk hebben gemaakt en elke dag opnieuw daarvan maken. Dat wil zeggen: met dat wat mensen daarin hebben verknoeid en nog steeds door bederven. En de kennis die ik zo van de kerk opdoe is daarom ook altijd: kennis omtrent menselijk maakwerk, omtrent menselijke dwaasheid en zonde. Ze is kennis van menselijke, al-te menselijke pogingen tot kerkformatie en kerkopbouw. Of, anders gezegd: kennis van een **karikatuur** van de kerk.

En daarbij komt nog wat. Iets dat uit het zo juist gezegde als vanzelf voortvloeit. Als ik de kerk op de boven omschreven algemeen-menselijke kennisweg benader, als ik haar dus bekijk en leer kennen zoals ieder mens dat kan doen, vind ik nooit een norm, een maatstaf, met behulp waarvan ik het goede in de kerken kan onderscheiden van het kwade dat daarin evenzo voortkomt. Ik heb zo'n maatstaf niet om uit elkaar te houden wat in één en dezelfde als kerk optredende gemeenschap goed en kwaad is. Ik heb die ook niet om de vele, zich als kerk aandienende gemeenschappen in haar al of niet ware kerk zijn te toetsen. Dat wil zeggen: ik kan niet nagaan welke van de mij bekende kerken aan de norm van het ware-kerk-zijn beantwoorden en welke dat niet doen.

Als ik op de gewoon menselijke manier de kerken beschouw kan ik dus nooit verder komen dan tot een vergelijken en beoordelen daarvan naar een door mij zelf — of een ander mens — gevormde idee of maatstaf voor de kerk. Maar wat heb ik daaraan? Heeft het enige waarde als één of ander mensje — hij moge dan nog zo knap of vroom zijn — ons komt verzekeren dat naar zijn overtuiging één of andere zich als kerk aandienende gemeenschap goed of slecht, zuiver of onzuiver, waar of vals is?

* * *

Om de kerk van onze Heer Jezus Christus, de echte, de ware kerk te ontdekken moeten we daarom een geheel andere weg inslaan dan die van de algemene-menselijke kennisverwerking.

Die andere weg wordt ons kort en duidelijk en nadrukkelijk aangewezen in de oudste confessie, de Apostolische Geloofsbelijdenis. Het negende artikel daarvan luidt namelijk. **Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk.**

In deze woorden wordt zeer zeker in de eerste plaats en met grote zekerheid beleden dat er in deze wereld één kerk, de kerk van God en van onze Heer Jezus Christus, is en leeft. Maar tegelijk wordt daardoor ook uitgesproken dat deze kerk **alleen door het geloof** kan

worden gekend. Of, anders gezegd, dat die kerk een zaak, een werkelijkheid des geloofs is.

Wat betekent het nu, dat de kerk alleen door het geloof kan worden gekend, dat ze geheel en al een zaak van het geloof is?

Wel vóór alles dit, dat we alleen uit het Woord van God — en dat is het Woord van God zoals Hij dat ons door middel van de Heilige Schrift toespreekt — kunnen te weten komen **dat** er in deze wereld een kerk van God is en voorts ook **hoe** die kerk is en leeft en strijdt.

Het geloof en het in de Schrift naar ons toekomstige Woord van God zijn namelijk geheel op elkaar afgestemd en op elkaar aangelegd. Ze zijn over en weer onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het Woord van God wordt daartoe gelezen, uitgelegd, gepredikt opdat het in ons het geloof zou werken. En het geloof is niets anders dan het met het ganse hart rusten in en leven uit het Woord van God. Woord en geloof staan daarom tot elkaar in deze ononderbroken, onverniegbare en wederzijdse relatie, dat het Woord, en dat Woord alléén, door de kracht des Geestes, het geloof in ons te voorschijn roept en levend houdt — en dat alléén het geloof, er niets anders dan het geloof, het Woord als het Woord van God, als het Woord van Christus aanvaardt en erkent. Het Woord bereikt alleen dan zijn zin, zijn effect, en is dus alleen dan ten volle Woord als het **geloofd** wordt. En omgekeerd is het geloof alleen dan echt geloof als het op het Woord en daarop alleen vertrouwt, daaraan hangt, zich daarop verlaat. Het ware geloven heeft uitsluitend en alleen het Woord van God tot „inhoud”. Het is naar zijn typische aard het door het levende Woord Gods beheerst, gerechtvaardigd, herboren, gereinigd, geleid worden. Men kan het geloven zo omschrijven: het is het opengaan en openblijven van het hart voor het Woord des HEREN opdat dat daarin — en van daar uit in heel het leven — door de kracht van de Geest zijn vernieuwend werk zou doen. Geloven is daarom het zó in de greep van Gods Woord komen dat wat God ons daarin zegt en schenkt de grond, de kracht, het licht, het richtsnoer van ons leven wordt. En dat dat wat Hij ons daarin laat zien de wereld wordt waarin we leven.

Door dit geloven in het Woord der Schriften gaan we de levende God en onze Verlosser Jezus Christus horen, kennen, vertrouwen, „zien”. Daardoor komen we voorgoed in de verlossende greep van onze Heiland. We worden door het geloof in Hem ingelijfd.

Door datzelfde geloven krijgen we voorts óók oog voor het Koninkrijk Gods en voor alles wat daartoe behoort. Dat rijk wordt door het geloof de allesoverheersende werkelijkheid van ons leven. En het is nu door datzelfde geloven in het levende Woord van God, dat we ook de kerk, de éne heilige, algemene kerk van Christus ontdekken en leren kennen, haar leren „zien” zoals ze werkelijk is.

* * *

Het feit dat we de kerk alleen door het geloof echt kunnen kennen omvat heel veel en brengt ook allerlei konsekwenties met zich mee.

We willen daarvan ook nog iets noemen.

Het kennen van de kerk alleen-door-het-geloof betekent, om daar maar mee te beginnen, **dat wij met heel onze existentie en gedurende heel ons leven bij de kerk betrokken zijn.** Dit kennen is namelijk iets radikaal anders dan een louter verstandelijk „weet hebben” van de kerk. Het is dus ook iets totaal anders dan het bezitten van en opereren met een aantal ideeën, opvattingen, beschouwingen omtrent de kerk. Zo iets heeft niet de minste waarde. Neen, het gelovige kennen van de kerk houdt in het waarachtig en geheel tot de kerk behoren. Het omvat ook het vaste weten, dat we door God en zijn Christus in de kerk zijn opgenomen en daarin door Gods genade eeuwig zullen blijven. Het is voorts niets minder dan het in en met en voor haar leven. Het is daarom ook het zo nodig voor haar en in haar en met haar lijden, strijden en sterven. Het is bovenal het in haar dienen met de volle inzet van alles wat we zijn en hebben. Kortom, het is de radicale tegenstelling van het kiezen van een neutrale positie, het aannemen van een belangeloze, on-

verschillige, vrijblijvende toeschouwershouding ten opzichte van haar. En het is niet minder de scherpe tegenstelling van ieder transigeren met wat God over de kerk zegt. Dat bedrijf jaagt de mensen in een mist van dwaling en leugen en maakt hen ongeschikt voor de vervulling van hun kerkelijke roeping. En wat nog veel erger is: het brengt hen er toe de kerk te schenden, ja, te verwoesten.

Het kennen van de kerk door het geloof in het Woord van God brengt vervolgens ook met zich mee dat we voor wat we zo als de waarheid omtrent de kerk aanvaarden **geen enkel bewijs kunnen aanvoeren**. Gods Woord, ook als het over de kerk spreekt, verheft zich, juist omdat het een woord van God is, ver boven het niveau waarop mensen met bewijzen en tegenbewijzen manipuleren. Dat Woord komt, juist omdat het een Woord van God is, principieel zonder enig bewijs of aanbeveling tot ons. Bewijzen kunnen dat Woord alleen maar schenden in zijn goddelijkheid. Als God spreekt — ook als Hij spreekt over de kerk — begint Hij steeds met het majestieuze: Alzo spreekt de HERE. En dan past ons geen andere houding dan die van het „Spreek HERE, want Uw knecht hoort”.

Een volgende consequentie van het alleen door het geloof kennen van de kerk is dit, **dat we uitsluitend en alleen die werkelijkheid kerk noemen welke door de HERE zelf als zodanig wordt aangeduid**. Het is verbijsterend wat tegenwoordig al niet met de naam kerk wordt getooid. Ook op het woord kerk werd en wordt nog steeds moord gepleegd. Als nu evenwel de kerk van Christus metterdaad door het geloof leerden kennen zijn we voortdurend bezig alle niet-schriftuurlijke inhoud uit het woord, het „begrip” van de kerk weg te doen. En we toetsen dan elke zich als kerk aandienende organisatie aan de norm, het beeld van de kerk zoals het Woord van God die ons geeft. We noemen dan zonde wat

zonde is. En we weigeren de kerk - naam te geven aan dat wat God en zijn Christus niet tot kerk maakte en dat daarom ook niet met de kerknaam mag worden gesierd.

Tenslotte willen we in dit verband op nog één ding wijzen. Het is dit dat we er goed van doordrongen moeten zijn, dat ook de geloofskennis omtrent de kerk — evenals alle geloofskennis — **voor de „natuurlijke mens”, en voor „ons vlees”, een ergernis en een dwaasheid is**. De natuurlijke mens aanvaardt ook Gods boodschap omtrent de kerk niet. Hij kan dat niet omdat de kerk een werkstuk van de Geest is en daarom ook alleen Geestelijk kan worden beoordeeld.

Omdat het er met het gelovige kennen van de kerk zo voorstaat impliceert dat kennen ook een voortdurende strijd. Vóór alles in eigen leven. We moeten alle „natuurlijke” gedachten, begeerten, plannen in verband met de kerk en haar leven weerstaan. Zo nodig ten bloede toe. En hoeveel goddeloosheid is er dikwijls niet in onze houding, ons zijn, ons handelen in de kerk! Het schijnt soms alsof de zonde van ons hart nooit sterker en weezinwekkender losbarst dan wanneer de kerk in geding is. Hoeveel eerzucht, hoogmoed, zelfzucht, hardheid, slapheid, ontrouw worden er dan niet openbaar.

Maar tegelijk betekent dit kennen van de kerk ook een strijd tegen allerlei dat van buiten af op ons afkomt. Hoeveel mooie, vrome, boeiende gedachten, beschouwingen, ideeën, plannen over de kerk, haar arbeid, eenheid worden niet gelanceerd die vleselijk zijn, omdat ze tegen Gods Woord ingaan en daarom de kerk alleen maar schade kunnen berokkenen.

Kortom: het gelovige kennen van de kerk kan alleen worden geactualiseerd in een voortdurende zelfverloochening en in een steeds voortgaande strijd tegen alle machten die van buiten af of van binnen uit de kerk bedreigen.

C.V.

Evangelisatieroeping en Pinkstergroepen

Wat het eerste deel van de titel aangaat — deze behoeft in onze kring niet veel toelichting. Wij gaan er van uit, dat de kerk, de gemeente van Christus, de roeping heeft om te getuigen van het evangelie. Dit is zelfs de voornaamste roeping van de gemeente. De gemeente is er. Zij bestaat. Maar zij bestaat niet voor zichzelf. Zij bestaat voor de wereld in deze zin dat zij in de wereld moet getuigen van haar Here en Koning.

Christus zond zijn apostelen — en in hen zijn apostolische kerk — de wereld in om van Hem te getuigen. Hij was gezonden en Hij zendt op zijn beurt zijn kerk. Zoals de Vader Hem gezonden heeft zo heeft Hij zijn discipelen gezonden.) In de bekende woorden uit de bergrede: „gij zijt het zout der aarde” en „gij zijt het licht der wereld” heeft de Here Jezus deze **hemelse** roeping van zijn kerk-op-aarde, onnavolgbaar duidelijk omschreven. Deze hemelse roeping heeft de kerk-op-aarde niet uitsluitend ten aanzien van de heidense wereld in het Verre en Nabije Oosten en in het Zuiden, maar ook ten aanzien van de wereld die gechristianiseerd is geweest. Dit laatste, onze hemelse roeping om te getuigen van de levende Christus in onze omgeving, is speciaal bedoeld in het eerste deel van de titel, met de uitdrukking: evangelisatieroeping.

Naarmate de zogenaamde christelijke volken seculariseren, wordt het arbeidsveld met betrekking tot deze roeping omvangrijker, en het wordt tegelijk moeilijker te „bewerken”, als ik het beeld even mag volhouden.

Deze hemelse roeping om als gezondene te getuigen van haar Heer en Koning, is een taak die gegeven is in en met het bestaan der gemeente zelve en als zodanig. Terecht heeft de spreker op het congres van het vorig jaar daarop gewezen. Hij stelde de vraag: Wat de gemeente dan wel moet doen om te getuigen? Hoe zij haar taak in deze te vervullen heeft en welke methode zij daarbij te volgen heeft? Zijn antwoord luidde: „Christus zegt: U moet in de eerste plaats wat zijn: „het zout der aarde”, „het licht der wereld” zijn. Anders gezegd: wij moeten zijn: de levende gemeente van de levende God! Onze taak in deze is, heel kort en eenvoudig en duidelijk dit: wij moeten zijn, die we zijn; we moeten tonen, dat wij Gods volk zijn; laten zien dat wij kinderen

Gods zijn.”³⁾

Dit is in onze kerken geen nieuw geluid dat op het vorig congres voor het eerst gehoord is. In een rapport over het „Verband tussen Kerk en Evangelisatie”, uitgebracht op de generale synode van Utrecht, 1923, werd op deze zelfde zaak gewezen. Wij lezen in dat rapport o.m.: „Vast dient te staan, dat het de plicht van de Kerk des Heeren is zich naar haar roeping te openbaren in de wereld als het licht op de kandelaar en van de leden der gemeente om hun goede werken aan de mensen te laten zien, opdat de mensen de Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken. Dit is de **opzettelijke**, maar toch de **eerste Evangelisatie!**” Ook dit citeren wij: „Daarvan is de Kerk des Heeren of zijn haar leden niet alleen niet ontslagen door een opzettelijke Evangelisatie, maar uitdrukkelijk moet zelfs uitgesproken dat wat hier de onopzettelijke Evangelisatie wordt genoemd, nooit door een opzettelijke op de achtergrond mag komen en dat bij alle aandringen op Evangelisatie, de Kerk des Heeren juist ook in onze tijd, in de eerste plaats de leden der gemeente op te wekken heeft te schijnen als lichten in de wereld temidden van een krom en verdraaid geslacht.”⁴⁾

Enige jaren geleden werd in onze kringen gediscussieerd over de vraag of de „opzettelijke evangelisatie” roeping zou zijn en roeping zou blijven naast de zogenaamde „onopzettelijke”. Het wil mij voorkomen dat wij deze discussie — gelukkig — zijn te boven gekomen. Als wij, zoals de spreker op het congres van het vorig jaar, en zoals in het bovengeciteerde rapport uit 1923, overeenkomstig de duidelijke opdracht van Christus Zelf, de zogenaamde „onopzettelijke evangelisatie” als de primaire taak van de kerk zien, dan behoeven wij niet te discussiëren over de secundaire taken. Die zijn er dan vanzelfsprekend ook. Maar ze zijn en ze blijven secundaire taken.

In dit verband wijs ik er op dat dr. H. Bavinck in zijn indrukwekkende rede, gehouden bij de overdracht van het rectoraat aan de „Theol. School” te Kampen op 18 december 1888, over „De Katholiciteit van Christendom en Kerk”, de katholiciteit niet alleen in verband brengt met de eenheid van de kerk in

de verdeeldheid, maar dat hij het begrip katholiciteit ook gebruikt in de kwalitatieve betekenis van de heiliging van het gehele aardse bestaan van de gemeente. In deze zin dat geen enkele levenstructuur, geen enkel aspect, geen enkele verhouding in de gemeente buiten het beslag van het Woord blijft. Wij citeren Bavinck: „De katholiciteit van het Christendom wordt dus wel in zoover door Rome gehandhaafd, dat het op de gansche wereld beslag leggen en alles tot onderwerping aan de kerk brengen wil. Maar de katholiciteit wordt gelochend in dezen zin, dat het Christendom alles als een zuurdeeg doorzuren moet.”⁵⁾ En dit: „Natuurlijk heeft Rome met zulk een stelsel behoefte aan strenge organisatie; het bovennatuurlijke moest, om als zulk een transcendente grootheid te worden bewaard, geïncorporeerd worden in een hiërarchische kerk.”⁶⁾

De nevenstelling en tegenstelling tot op zekere hoogte van de kerk als het gebied van de transcendente bovennatuurlijke gaven enerzijds, met de natuur als het lagere anderzijds, hebben de hervormers, teruggaande naar het nieuwe Testament verlaten. Zij hebben door een in ware zin „theistische wereldbeschouwing” deze dualistische levens- en wereldbeschouwing door een kwalitatieve tegenstelling verangen. „Het natuurlijke is niet iets van mindere waarde en van lagere orde; als zou het voor geen heiliging en vernieuwing vatbaar zijn. . . . Het is even goddelijk als de kerk, al dankt het zijn oorsprong niet aan de herschepping maar aan de schepping, al is het niet uit den Zoon maar uit den Vader.”⁷⁾

De gemeente heeft aldus door haar zijn in de wereld, dat een **vernieuwd zijn behoort te zijn**, te getuigen. Om het „zout der aarde” en het „licht der wereld” te kunnen zijn heeft zij **de heilige Geest nodig**.⁷⁾

Niet voor niets heeft de Here Jezus zijn leerling en de belofte van de heilige Geest gegeven. Niet voor niets heeft Hij zijn discipelen opgedragen om te Jeruzalem te blijven wachten op de vervulling van deze belofte vóór dat zij als zijn getuigen zouden prediken te Jeruzalem, in Judea, Galilea, Samaria en tot aan het uiterste der aarde. Deze elf gewone mensen misten de bekwaamheid en de toerusting nodig, om deze gigantische taak te kunnen volbrengen. Het koninkrijk der hemelen te prediken in een wereld die vijandig stond tegenover dit rijk. Voor de Joodse wereld was het evangelie een ergernis — een struikelblok. Voor de Griekse cultuurwereld een dwaasheid.

Zij hadden in hun prediking niet alleen te worstelen met vlees en bloed, met vijandige Joden en Grieken, maar met de duivel. Diezelfde strijd hebben wij nog te voeren. Als wij te vechten hebben tegen laksheid en lauwheid in de gemeente en met partijschap en getwist. Als we te maken hebben met onverschilligheid en onbereikbaarheid van de mensen buiten de kerk dan hebben we de strijd niet met materialistisch vlees en bloed, maar met het rijk der duisternis.

De Geest rustte de apostelen toe met hemelse kracht om te gaan als gezondenen van Christus. De Geest maakt de gemeente en de leden der gemeente, ieder in het bijzonder, gewillig om als gezondenen te getuigen. Hij heiligt het hele aardse bestaan van de gemeente in al haar structuren en verhoudingen.

Vergeet wij dit niet in de praktijk van ons kerkelijke leven? Op dit punt komen met betrekking tot onze evangelisatieroeping, de Pinkstergroepen op onze weg. En wel in deze zin, dat zij getuigen dat de kerken niet met de heilige Geest vervuld zijn. Dit is naar hun zeggen het grote manco van de kerken. Als zij dit zo zeggen van de kerken, maken zij geen onderscheid met betrekking tot deze aanklacht tussen kerken en kerken. Zij scheren alle kerken over één kam.

Wat nu van deze aanklacht te zeggen?

Wij willen een zevental opmerkingen maken in verband met deze aanklacht van de zijde der Pinkstergroepen.

1. In de eerste plaats merken we op dat de secte bijna altijd een **vleesgeworden aanklacht** tegen de kerk is. Daarom is het zaak goed te luisteren naar dat wat ze daar van ons zeggen. Door goed te luisteren kunnen we dikwijls aanmerkelijk vorderen in rechte zelfkennis en in rechte godsdienstige, serieuze

kritiek op de misstanden in het kerkelijk leven. Dat goed luisteren is een moeilijke zaak. Een moeilijke kunst. Het ligt ons veel meer om meteen klaar te staan met onze scherpe afweer zo dat we aan werkelijk luisteren naar de aanklacht niet toekomen. Opzettelijk zeg ik dat we naar **sommige** secten moeten luisteren. Niet naar alle. Er zijn secten waar men spoedig op uitgekeken is vanwege hun duidelijk onschriftuurlijk en zelfs anti-schriftuurlijk leven, tot welk leven hun anti-schriftuurlijke „leer” behoort. Als voorbeeld van zulk een secte noem ik de „Jehova's Getuigen”.

2. De Pinkstergroepen vertonen onmiskenbaar sectarische trekken. Wanneer men een geschrift bestudeert als „Stromen van Kracht” van de hand van de predikanten A. J. Kret en G. Y. Vellenga, dat handelt over de gelijknamige opwekkingsbeweging, welke verbonden is aan de persoon van de heer Karel Hoekendijk, komt men sterk onder de indruk van het onschriftuurlijke en anti-schriftuurlijke van deze beweging van de heer Hoekendijk. De kerkeraad van de synodaal Geref. Kerk te Apeldoorn heeft een krasse waarschuwing tegen deze beweging doen uitgaan. Deze kerkeraad heeft gesproken van „feiten”, die duidelijke taal spreken. Hij noemt 1e een verwerpen van de Schrift-openbaring als de enige van God gegeven norm voor de kerk en voor het geloof. Hij spreekt ten 2e van een „miskennen van 't werk van de H. Geest, door de speculatie van het zogenaamde „inwendige licht”, door tongen spreken en overspanning van het wonder”. En ten 3e meende deze kerkeraad te moeten constateren, dat deze beweging zich aandient als een tegenkerk met eigen organisatie” enz. Deze kerkeraad ontried niet alleen de leden van zijn gemeente ten sterkste de gemeenschap met deze beweging, maar achtte zich ook verplicht met hen, die metterdaad de doelstellingen van deze beweging onderschrijven, „kerkelijk te handelen”.⁸⁾

3. Men moet echter waken tegen vereenzelvigen van alle Pinkstergroepen met de beweging van de heer Hoekendijk. De Pinkstergroep is een beweging. Als „beweging” bergt zij vele stromingen in zich.

Het Herderlijk schrijven van de Generale Synode der Nederlandse Hervormde Kerk over de „Kerk en de Pinkstergroepen” geeft een beknopt maar helder overzicht over het ontstaan van deze beweging een zestig jaar geleden te Los Angeles, California, in de Verenigde Staten van Amerika, over de voortplanting en verbreiding ook in ons vaderland, vooral sinds 1931, over de Broederschap van volle Evangelie Gemeenten, die in 1943 in Nederland gesticht is. Thans heet deze broederschap „Broederschap van Pinkstergemeenten”. Het is een tamelijk los verband, zo wordt medegedeeld waarbij ongeveer twintig plaatselijke gemeenten zijn aangesloten. Na de tweede wereldoorlog is er een nieuwe fase gekomen in de activiteiten van de Pinkstergroepen.

Niet in de eerste plaats in de bovengenoemde groepering, die een zekere „duur” gekregen had en „daardoor”, zegt het Herderlijk schrijven „veel van de oorspronkelijke vurigheid” had ingeboet. Vooral bewegingen van buiten komend, brachten in ons land nieuw leven. In de eerste plaats wordt Herman Zaiss genoemd uit Wuppertal, die vooral door de heer en mevrouw Stroethoff in ons land werd geïntroduceerd. De laatsten zetten het werk van de heer Zaiss in hun blad OOGST en in vele samenkomsten met gebedsgenezingen, voort. Naast het maandblad OOGST wordt het blad KRACHT VAN OMHOOG genoemd. Beide bladen, „die hun oplagen de laatste jaren zeer hebben zien stijgen, streven onvermoeid naar een verlevendiging van de Pinkstergroep, naar een echte opwekking in ons land”. Het Herderlijk schrijven wil deze beweging van OOGST en KRACHT VAN OMHOOG niet gerekend zien tot de Pinkstergroepen „in de engere zin van het woord”⁹⁾. Zij vragen niet het spreken in tongen als onmisbaar bewijs van het gedoopt zijn met de heilige Geest. Dit laatste doet de beweging van de heer Karel Hoekendijk.

4. Vraagt men naar het wezenlijke van de Pinkstergroepen dan komen we bij dit, dat zij datgene wat in de eerste tijd van de christelijke kerk is gebeurd, niet als volstrekt „einmalig” beschouwen maar dat zij geloven, dat de geestesgaven nog precies zo zullen worden

geschonken als in de eerste tijd, wanneer de gemeente weer met hartstocht leert bidden om de heilige Geest.¹⁰⁾

In de tweede eeuw van onze jaartelling kreeg deze roep om de heilige Geest gestalte in de figuur van Montanus. In die eeuw, enkele generaties na het sterven van de apostelen was een grote nadruk gekomen op sacrament en geïnstitueerde ambten, anders gezegd, op een statische organisatie van de kerk. Toen kwam, voor een deel stellig uit reactie, voor een ander deel uit bepaalde beginsels, die we hier laten rusten, het heimwee op naar de eerste liefde, naar de tijd van de duidelijke gaven van de heilige Geest, naar de tijd van de sterke verwachting van de spoedige wederkomst. Montanus sloeg erg door. Hij werd er toe verleid te zeggen, dat in hem de heilige Geest, de Paracleet was teruggekeerd. Hij ging zover een bepaalde plaats en tijd te noemen voor de wederkomst van Christus. Deze beweging heeft in de kerkgeschiedenis de naam Spritualisme gekregen om tot uitdrukking te brengen dat hier de gedachte heerste, dat de heilige Geest wil komen als in de dagen van de eerste kerk in de harten van de gelovigen en dan die gelovigen vooral **individueel** gezien. De Rooms Katholieke leer met betrekking tot de heilige Geest, heeft zich in krasse tegenstelling tot dit individueel gedacht bezit van de heilige Geest ontwikkeld in de richting van het statische ambt — met Rome en de stoel van Petrus als centrum — als bezitter, drager en uitdeler van de schat van het Geestesbezit. Door deze ontwikkeling van de leer omtrent het bezit en de gaven des Geestes in de institutionele richting en in de richting van het statische ambt, werd in de geschiedenis van de officiële kerk het streven naar en het bidden om het ontvangen van de heilige Geest in een verdacht licht gesteld, ook het goede en schriftuurlijke bidden om de heilige Geest. In de loop van de eeuwen komen telkens opwekkingsbewegingen waarbij we

dit bidden zien ontstaan. In de Middeleeuwse Kerk bij de bedelmonniken van de 13e eeuw, later in de 17e eeuw bij de Jansenisten, de eerste Kwakers en de Camisards in de Cevennen¹¹⁾.

N.B. Tekst van het referaat gehouden op het Evangelisatiecongres, uitgaande van het Verband van de Evangelisatie-commissies van de Geref. Kerken in Nederland, op 12 juni 1963, in het Berghotel Paviljoen te Amersfoort.

²⁾ Joh. 17 : 18.

³⁾ Ds. J. Verkade in zijn referaat, gehouden op het congres van 20 juni 1962. „Onze taak”; opgenomen in de uitgave van het Verband van de Evangelisatie-commissies „De Kandelaaar”, blz. 5.

⁴⁾ Zie H. Troostheide, „Een Stem zegt: Roep”. Een roepstem tot Evangelisatie en Reformatie. Oosterbaan en 1e Cointre, 1955, blz. 40.

⁵⁾ Dr. H. Bavinck, De Katholiciteit van Christendom en Kerk; Kampen, G. Ph. Zalsman, 1888, blz. 21.

⁶⁾ a.w. blz. 22 en blz. 29; vergelijk dr. H. Berkhof, De Katholiciteit der Kerk, Nijkerk, G. F. Callenbach, 1962, blz. 20.

⁷⁾ Vergelijk de Heid. Catechismus vr. en antw. 55 en antw. 1 (slot) en antw. 21 en de in de Catech. genoemde Schriftplaatsen.

^{7a)} Vergl. Dr. K. J. Popma over de Kerk en de Pinkstergroepen in „Levensbeschouwing”, deel IV, blz. 371; N.V. uitg. mij Buijten en Schipperheijn, Amsterdam, 1962.

⁸⁾ Ds. G. Y. Vellenga, Ds. A. J. Kret, „Stromen van Kracht”, de nieuwe opwekkingsbeweging. N.V. uitg. mij J. H. Kok, Kampen, 1957, blz. 6 en 7.

⁹⁾ HERDERLIJK SCHRIJVEN van de Gen. Synode der Nederlandse Herv. Kerk, Boeken-centrum N.V. 's-Gravenhage, 4e druk 1962, blz. 19 en 20.

¹⁰⁾ Idem blz. 15.

¹¹⁾ Idem blz. 15.

(Wordt vervolgd)

J. Meester

De Wet beroep administratieve beschikking

Men kan dus niet zeggen dat het uitblijven van de gezochte algemene oplossing betekende dat er geen enkele mogelijkheid was rechtsbescherming te zoeken tegen de overheid; integendeel, voor vele gevallen was of administratieve rechtspraak of administratief beroep mogelijk; bovendien was de gewone rechter (de burgerlijke rechter), op grond van artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek oordelende over onrechtmatige daden zich in steeds toenemende mate bevoegd gaan achten óók te oordelen over beweerde onrechtmatige daden van de overheid; artikel 1401 B.W. maakte geen onderscheid, en de competentiebepaling van artikel 2 van de Wet op de rechterlijke organisatie (overeenkomende met het boven geciteerde artikel 167 van de Grondwet) was ruim geredigeerd; men neemt echter algemeen aan, dat de gewone rechter tot een zo ruime beoordeling van de daden van de overheid, op grond van een bepaling van het Burgerlijk Wetboek die daarvoor niet geschreven was, niet gekomen zou zijn indien eerder een algemene regeling van de administratieve rechtspraak was tot stand gebracht; die rechter acht zijn bevoegdheid ook beperkt door speciale regelingen van administratieve rechtspraak of beroep die een voldoende bescherming bieden.

In de latere tijd is men zich dan ook bewust geworden dat het bij het bestaan van reeds zoveel mogelijkheden beter was te streven naar een z.g. aanvullende regeling, die dus niet het bestaande zou wegvagen en daarvoor in de plaats komen maar die slechts een mogelijkheid tot toetsing van die besluiten en handelingen van de overheid zou bieden die nog niet onder een reeds bestaande regeling vielen. Een eerste voorstel van deze meer beperkte strekking is gedaan door de commissie-Koolen van 1931, die aansluiting zocht bij de regeling ter zake van de sociale verzekering. Ook deze meer bescheiden voorstellen hebben echter niet tot gevolg gehad dat enige wet het Staatsblad bereikte. Na de oorlog werd een nieuwe staatscommissie benoemd in 1946, de commissie-De Monchy, die in 1950 rapport uitbracht en daarbij o.m. een ontwerp van

Wet beroep administratieve beschikkingen voegde. Dit ontwerp bedoelde een algemene aanvullende regeling; terzake van alle beschikkingen van welke overheidsinstantie ook (behoudens enkele in het ontwerp opgenomen uitzonderingen) waarvoor de bestaande wetten geen toetsingsmogelijkheid boden, zou beroep kunnen worden ingesteld bij de Kroon.

Een nieuw element in dit ontwerp was dat het beroep alleen succes zou kunnen hebben indien de aangevochten beschikking bevonden werd in strijd te zijn hetzij met een algemeen verbindend voorschrift (een wet in materiele zin), hetzij met enig algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Vooral de voorgestelde mogelijkheid van toetsing aan algemene beginselen van behoorlijk bestuur is gebleken een vruchtbare gedachte te zijn; deze toetsingsgrond is reeds in verschillende na 1950 tot stand gekomen wetten opgenomen, o.m. in de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie, die de rechtspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, boven genoemd, organiseert. Had de regering dit ontwerp onverkort overgenomen, dan zou dus eindelijk de sluitsteen in ons verbrokkeld systeem van rechtsbescherming tegen de overheid zijn opgenomen. De regering meende echter dat dit te ver zou gaan; om te beginnen beperkte zij haar in 1958 ingediende gelijknamige ontwerp tot de beschikkingen van de centrale overheid; alle beschikkingen van provinciale besturen, gemeentebesturen, waterschapsbesturen zouden er dus buiten vallen. De regering meende dat de weg van het ontwerp-B.A.B. (zoals het volgens de gangbare afkortingsmode algemeen wordt genoemd) voor vele beschikkingen van de lagere overheden te zwaar zou zijn en dat de afdeling contentieux van de Raad van State, die ook over deze beroepen zou moeten adviseren zou worden overbelast. Daaraan viel wel iets af te dingen, vele beschikkingen genomen op grond van gemeentelijke verordeningen zijn voor de betrokkenen even ingrijpend als beschikkingen genomen op grond van formele wetten²⁾, en juist bij die formele wetten is veelal uitdrukkelijke aandacht geweest voor de vraag van de rechtsbescherming, zodat

daarvoor veelvuldig incidentele mogelijkheden werden geschapen; meent men dat de afdeling geschillen van bestuur overbelast zou worden, dan zou naar uitbreiding van deze afdeling kunnen worden gestreefd, en meent men niettemin dat deze weg te zwaar zou zijn, dan zouden om tocht tot een sluitstuk te komen voor de beschikkingen van de lagere overheden bescheidener wegen kunnen worden voorgesteld. Afgezien van deze besnoeiing was er nog een andere zeer belangrijke: de regering stelde voor het beroep van beschikkingen van de centrale overheid te beperken tot beschikkingen op grond van na de wet B.A.B. tot stand te brengen wetten en voor wat de bestaande wetgeving betreft tot die beslissingen welke op een bij het ontwerp gevoegde lijst waren vermeld (hier kwam dus de oude enumeratiemethode terug). Bij de schriftelijke behandeling van het ontwerp in de Staten-Generaal werd van vele zijden teleurstelling uitgesproken over de beperkingen die de regering in het ontwerp van de commissie-De Monchy had aangebracht; dit heeft ertoe geleid dat de regering haar voorgestelde systeem ten opzichte van de beschikkingen van de centrale overheid als het ware heeft omgekeerd: beroep zal openstaan van alle beschikkingen van de centrale overheid, met uitzondering van die welke zijn vermeld op een nieuwe (nu dus negatieve) lijst die bij het ontwerp werd gevoegd, en die van beperkte omvang is. Ten aanzien van de beschikkingen van de lagere overheden was het alsnog veranderen van het ingediende ontwerp uit de aard der zaak veel bezwaarlijker, maar de regering nam te dien opzichte toch geleidelijk aan een veel welwillender houding aan, zodat men kan zeggen dat de verwachting niet ongerechtvaardigd schijnt dat wanneer met de wet enige ervaring is opgedaan nog eens een voorstel zal volgen tot uitbreiding van haar werking tot de beschikkingen van de lagere overheden. Van belang daarbij zal uit de aard der zaak ook zijn hoe de opvolgers van de ministers Beerman en Toxopeus, die dit ontwerp hadden „geërfd” van hun voorgangers, de ministers Samkalden en Struyken, over deze vraag zullen oordelen.

Nog één punt verdient aandacht, waarop ik in het begin reeds doelde. De beslissing op de beroepen ingevolge de Wet beroep administratieve beschikkingen is opgedragen aan de Kroon, het orgaan dat reeds in vele wetten is belast met het geven van beschikkingen in administratief beroep. Niettemin zou het onjuist zijn te concluderen dat de wet de mogelijkheid biedt van een volledige toetsing van

beschikkingen, niet alleen op rechtmatigheid, maar ook op doelmatigheid. Een beschikking zal immers ingevolge deze wet alleen kunnen worden vernietigd wanneer zij bevonden wordt in strijd te zijn met een algemeen verbindend voorschrift of met een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur (waarvan het regeringsontwerp er twee, in afwijking van het ontwerp van de commissie-De Monchy, met name noemde, nl. détournement de pouvoir en willekeur). De opneming van deze beroepsgronden betekent dat de beschikkingen alleen op hun rechtmatigheid zullen kunnen worden getoetst; bij de beroepsgrond strijd met de wet (een algemeen verbindend voorschrift) is dit meteen duidelijk; de toetsingsgrond algemene beginselen van behoorlijk bestuur (men spreekt, hetzelfde bedoelende, ook wel van algemene rechtsbeginselen) opent echter, naar de duidelijke bedoeling van de wetgever, zeker niet de mogelijkheid tot toetsing van het beleid, tot toetsing op doelmatigheid. Het zou mij te ver voeren dit nog uitvoerig te betogen, maar men zal het wellicht willen aannemen indien men weet, dat de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie dezelfde beroepsgronden kent, terwijl deze wet een onafhankelijke rechter, het College van beroep voor het bedrijfsleven tot het nemen van beslissingen roept. Ook in de Wet B.A.B. had de beslissing dus wel kunnen worden gelegd in handen van een onafhankelijke instantie, b.v. de afdeling contentieux van de Raad van State; ik doelde er in het begin reeds op dat deze wijziging in de toekomst weleens zou kunnen worden aangebracht. Een onbeperkt administratief beroep zou grotere bescherming hebben geboden; voor deze algemene aanvullende regeling is het beperkte beroep echter wel aanvaardbaar, mits men deze niet „automatisch” ook laat gelden voor toekomstige nieuwe wetten; integendeel, bij elke nieuwe wet verdient de vraag opzettelijke aandacht, of zij over de rechtsbescherming kan zwijgen, met gevolg dat de wet B.A.B. toepasselijk zal zijn, óf dat het beter is dat zij een onbeperkt administratief beroep open stelt.

Veel gerucht heeft de wet in de Staten-Generaal niet gemaakt; toch is zij van grote betekenis, gelijk ik hoop te hebben aangetoond.

H. D. van Wijk

³⁾ die trouwens ook veelvuldig het nemen van beschikkingen, b.v. over vergunningen, aan lagere overheidsinstanties opdragen, veelal echter met toevoeging van een mogelijkheid van administratief beroep.

DE ORGELSPELER

*Hij kent nog niet de harde tucht,
die ook de zuivre ziel moet stalen.
Zijn vingers dwarrelen en dwalen
De toetsen over, en hij zucht.*

*Snel is de schuchtere ziel gevluht
Achter den galm van kerkkoralen.
Dan stampst hij driftig de pedalen,
Zichzelf verdoovend met gerucht.*

*Jongen, eerst als ziels angst zo groot
Wordt, dat zij dronken is van dood
En levens waanzin heeft doorleden,*

*Vindt zij, verwilderd en verward,
Den steilen opvlucht tot Gods hart
In liederen en smeekbeden.*

Willem de Mérode

uit:
Het kostbaar bloed, 1922.

Dan zijn de beschrijvende kwatrijnen uit en gaat de dichter in de beide terzinen de jongeman vaderlijk toespreken. De dichter De Mérode, de man met zijn warme hart, die eens moest klagen: „Ik ben geen vader en ik heb geen zoon.” Hij, die aan geest, ziel en lichaam wist wat het betekent kunstenaar te zijn, hij komt met zijn wijze raad. Onwillekeurig moet ik hier denken aan een generatiegenoot van onze dichter, die eenmaal tegen mij zei: „Onze dominees kunnen op de preekstoel zo heerlijk en geducht het leven indelen. Hier is het terrein van onze mannen in de politiek, daar het gebied van onze figuren in de wetenschap, ginds het areaal van onze beoefenaars der kunsten. Man, ik heb vaak gedacht: Die dominee moest het maar eens weten wat het betekent een beoefenaar van kunst te zijn. Misschien maar gelukkig dat hij niet weet langs welke afronden zo'n beoefenaar moet gaan. Wist hij het wel, dan zou hij wel anders piepen”.

Doch De Mérode was er de man niet naar om zich zo bitter en onbegrepen te uiten. Hij herkent in de organist de jongeling die hij zelf is geweest. Hij ziet ook achter deze organist, deze zwoegende beginneling, een hele stoet van niet-artistieke gemeenteleden. Misschien wel met de jonge dominee voorop, die ook nog zo ontstellend veel moet leren, al woont hij dan in een mooie pastorie en al is hij getrouwd met het mooiste snoetje van de meisjesvereniging.

„Jongen”, zegt de dichter en al zijn vertrouwelijkheid klinkt hierin door.

Nu moet je eens luisteren, wil hij zeggen, luister!

Er is nog veel te weinig met je gebeurd. Oh, je meent het best, opperbst zelfs. Je wilt de koralen doen dreunen ter ere Gods en misschien ook wel een beetje ter eigen glorie. Maar God gaat met ieder mens een eigen weg en die weg gaat zo vaak door de diepte, langs de rand van steile afronden, nooit langs onze met een lineaal getrokken lijnen, vaak langs haarspeldbochten en soms kom je tot je zelf op de bodem van het ravijn.

Als jij je overstemt met lawaai, ach, dan blijft jouw innerlijk eenzaam en zielig, alle idealen en illusies ten spijt. Dan blijft jouw levensprobleem onopgelost. Dan wordt je misschien een heel ordentelijke jongeman met een aardig talent. Maar je „ziel” mist de diepgang om de psalmen Davids, de psalmen van een herdersknaap die koning werd, de psalmen van een vechtersbaas en moordenaar, de psalmen van een man des bloeds die toch een man naar Gods hart was, te vertolken. Neen, je hoeft zijn voorbeeld niet in kwade zin te volgen, dat zou te gek zijn. Maar die angst van je, die zal ten top worden gevoerd, die zal jou overvallen als een onweer op de vlakke, als een springvloed aan een verlaten strand, die zal jou dronken maken van de vrees voor de dood, die zal jou doen zien hoe miserabel het leven kan zijn, hoe de ene mens de andere tot een wolf is, hoe vrienden profiteurs kunnen zijn en hoe sommige vrouwen niet ten onrechte „slangen” genoemd kunnen worden.

Je zult dronken zijn van angst voor de dood

De orgelspeler en de anderen

Het is niet mijn bedoeling, waarde lezer en lezeres, onder boven staande titel een verhandeling te schrijven over de plaats en de taak van de organist in de eredienst. Te meer niet daar zulks met een gerust hart aan mijn vriend en mede-medewerker Milo kan worden overgelaten. De schoenmaker houde zich bij de leest, de verzenbakker bij de dichtkunst. Voorts moet U het mij niet euvel duiden reeds weer een gedicht van Willem de Mérode te behandelen, zo kort na het zijne over de blinde harpspeler. Onze dichter was toch wel een in de lijn des verbonds dromende en dichtende figuur, van de oud-testamentische harp sprong hij gemakkelijk op het twintigste-eeuwse orgel over. En evenals in het andere vers ging het hem daarbij minder om het instrument, niet om snaren of pijpen, maar om de kunstenaar die het instrument dienstbaar maakte aan zijn vervoering.

De Mérode heeft het in het hiernaast afgedrukte sonnet over een jonge vertegenwoordiger van het orgelspelersgilde, over een „broekje” zogezeid, die het heerlijk ambacht nog moet leren. Niet dat hij daartoe niet reeds technisch in staat zou zijn (de jongeman speelt virtuoos genoeg) maar omdat hij er in psychisch opzicht nog niet aan toe is. Hij bedoelt het goed, is vol hooggestemde idealen, zijn ziel wordt zuiver genoemd maar ook deze ziel zal het niet zonder harde tucht kunnen stellen. Zijn tuchtmeester zal minder zijn reaar dan wel het leven zelf moeten zijn.

Maar laten we niet vooruit lopen. In het eerste kwatrijn zien wij de jongeman op zoek naar de juiste accoorden om te vertolken wat er in hem leeft en gist. Zijn vingers dwarrelen en dwalen de toetsen over... en hij zucht.

Daarbij mogen wij een zucht van verlichting slaken, want de jongeling weet gelukkig dat hij er nog niet is, al is hij dan misschien reeds tot kerkorganist gekozen. Hij doet zijn best, hij zoekt het in het forse, in het volle werk, alle registers zijn opengetrokken en de zware koralen dreunen en galmen door de holle ruimte van het kerkgebouw. Het gaat er heftig en vurig toe, heel het lichaam van de jongeman doet mee, zijn voeten verkopen aan de stomme pedalen een paar stevige opstoppers, hij wil het instrument dwingen, tuchtigen, forceren.

En de dichter constateert, als een man met mensenkennis en levenservaring, dat dit alles geen uiting is van kracht maar van zwakte. De ziel van de jonge kunstenaar is schuchter, en hij verdooft zichzelf door lawaai te maken. Zoals er ook ten onzent in de nieuwjaarsnacht lawaai wordt gemaakt om treurnis over de zwakheden van de afgelopen jaarkring te verdoven, zoals kinderen hard gaan zingen in het donker. De knaap wil niet weten, dat hij bang is, bang voor zichzelf, bang voor de medemens, bang voor het leven, bang eigenlijk ook voor het gigantische instrument dat hij wil betoveren en dat hem betovert en in zijn ban slaat.

en je zult walgen van de waanzin des levens.

Maar dan ook, jongeman, opgegroeid binnen de lichtkring van het Woord, dan vindt de „ziel” van jou, helemaal in de war, niet wetend of hij naar links of naar rechts moet, naar voren of naar achteren, alleen nog maar de gang, neen, niet naar de diepte maar naar de hoogte. Dan schiet die ziel omhoog om nog maar alleen voor God te leven, om Gods vaderhart te horen kloppen, om onder zich te voelen die eeuwige armen. Dan dreunt en daverd die ziel niet meer, dan speelt het orgel niet meer fortissimo. Neen, dan kreunt en dan klaagt, dan snikt die ziel het uit. En blijft er alleen de smeekbede om ontferming. Alleen die smeekbede? Neen, de troost legt ons ook nieuwe liederen in de mond en op het klavier. Dan preludeert de kunstenaar hier het

lied van het nieuwe Jeruzalem. „Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen”. Dit alles zegt De Mérode hier, veel korter, veel beknopter, veel indringender. Want het werkwoord „dichten” komt van het woordje „dicht”: de dichtkunst zet de dingen dicht bij elkaar, zij is samengeperst leven, beheerst door de strakke tucht, die ook de zuivere ziel (die moet leren zich onzuiver te weten) kan stalen.

En dit gedicht is voor onze jonge organisten, voor onze presidentes van een meisjesvereniging, voor onze jonge dominees. Achter dit gedicht staat, hangt, zit, ligt, mijdt en vrijt onze hele kerkjeugd. En misschien nog menige oudere ook. Want het is een thema à la „En nu allemaal....”.

Rotterdam

P. A. Hekstra

Nog eens: De opstanding van Christus en onze opstanding

Op de door dr. J. Stellingwerff aangesneden zaak wil ik ook na hetgeen hij schreef in het nummer van 5 juni voorlopig niet nader ingaan. We willen gaarne en met belangstelling zijn beloofde studie afwachten.

Toch moet een enkele opmerking mij van het hart.

Hij schrijft in het nummer van 5 juni: „Ds. Visee, ds. Telder, ds. Wiskerke en ik gaan allen uit van de bijbelse gegevens dat de Here Jezus is gestorven en opgestaan, dat ook wij zullen opstaan, dat een oordeel volgt en voor de door Christus verlost menschen het eeuwige leven. Dat zijn bijbelse gegevens, waarop alles wat deze vier mensen verder beweren, is gegrond”.

Om wat liefs wenste ik dat ik deze kijk op de situatie zou kunnen delen. Maar ik geloof niet dat er tussen de vier genoemden éénstemmigheid is over de bijbelse gegevens. Integendeel: ik ben van mening dat het verschil juist over die gegevens zelf gaat. Ik ben me er goed van bewust dat dit, indien ik gelijk zou hebben op dit punt, de discussie ongemeen verscherpt. En ik denk er niet aan hierbij iemand, wie dan ook, van ontrouw aan de Schrift te beschuldigen en helemaal niet aan een of andere leertuchtprocedure. Zolang we in het hartelijk geloof dat de HEERE tot ons spreekt in de Schriften vragen „Wat zegt de Schrift?”, moeten we elkander en moeten kerkelijke vergaderingen ons geen stok tussen de benen steken, en een gesprek over deze dingen bij voorbaat onmogelijk maken. Maar ik wil ook aan het gesprek niet zijn laatste ernst ontnemen door de stelling: over de „bijbelse gegevens” zijn we het eens, want het gaat om die bijbelse gegevens zelf.

Wanneer b.v. iemand beweert de opstanding des Heren, in de opgestane Heer, te geloven, maar tegelijk zegt dat die opstanding „niet betekent dat het organisme van Jezus van Nazareth weer begon te functioneren”, dan zeg ik niet: over het „bijbelse gegeven” van Jezus' opstanding zijn we het eens, maar op deze grond bouwen wij verschillend, doch ik ben van mening dat wie zo spreekt en schrijft een andere opstanding leert dan de Schrift. Wanneer Barth. de opstanding des Heren als „bijbels gegeven” aanvaard, maar ontkent dat het ledige graf integrerend tot de zaak van de opstanding behoort, doch slechts een téken is van de zaak; wanneer Paul Althaus stelt, dat wij wel zullen opstaan, doch dat onze graven niet leeg zullen zijn, dan stel ik vast dat er geen eenheid is over de bijbelse gegevens.

Gaarne geef ik dr. Stellingwerff toe, dat niemand onbevooroordeeld tot de Schrift komt, alsmede dat men zich dikwijls van zijn vooroordelen niet bewust is. Daar is in de historie ook de ellende vandaan gekomen, daaraan danken we de synthese van hetgeen ons de Schrift openbaart met heel wat heidens gedachtengoed, waarbij het tragische is dat men argeloos meende zijn heidense vooroordelen in de Schriften gevonden te hebben. Er ligt als we tot de Schrift komen maar al te dikwijls een deksel op ons hart. Maar dr. S. vergete niet dat Gods Geest hier juist door de

Schrift zelf corrigerend ingrijpt en dat Hij dat deksel wegneemt door de voortdurende omgang met de Schrift. Daar moet om gebeden worden, om de verlossing ook van die ellende: „Open mijn ogen, opdat ik aanschouw de wonderen van Uwe Wet”. En daar zal het ook in de onderlinge kritiek om moeten gaan, dat we elkander voor buiten-bijbelse vooroordelen de ogen openen.

Hij meent bij mij — in verband met de eerste hoofdstukken van Genesis en de leer der opstanding — als zo'n vooroordeel aan te moeten wijzen de onwil om mij bezig te houden met de levensgrote vragen van onze tijd. M.a.w. een zekere naïeve angst. Accoord. Ik wil daar best eens over nadenken. Alleen maar: dr. Stellingwerff meent Genesis 1 te moeten lezen vanuit de stellige zekerheid dat b.v. de gasbel bij Slochteren 2.500.000 jaren oud is en dat dat gas is ontstaan uit plankton van destijds Zechsteinzee. Is dat zo zeker? En als dat zeker is dan stel ik de vraag of we zo langzamerhand niet komen tot een omkering der orde. Psalm 119 zegt: „Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad”. Het licht der Woordopenbaring is noodzakelijk om in Gods schepping de weg te vinden. Maar als men tegenwoordig de geologen en palaeontologen geloven moet dan is het licht der geologie en der palaeontologie — waaraan men dan soms ook nog openbaringskarakter toekent onder beroep op art. 2 van de Ned. Gel. Bel. — onontbeerlijk om de weg te vinden in een duistere Schrift.

Het is misschien allemaal erg naïef van me en een blijk van onwil om mij met de levensgrote vragen van onze tijd bezig te houden — ik debiteer hier heus geen onvriendelijkheid —, maar ik zit er mee. Ik wil graag geholpen worden. En heb in dat begeren van hulp mijn naaste, i.c. dr. Stellingwerff, even lief als mijzelf: hij moet ook geholpen worden. We zitten hier voor een aantal grondvragen, waarvan de oplossing voor ons allen een levensbelang is.

Dat Genesis 1 zou spreken van dagen „van 24 uur” is door mij niet bewezen. Wel dat Genesis 1 ons niet maar leert dat God in zes dagen de hemel en de aarde en al wat daarin is geschapen heeft, maar dat het ook verhaalt dat God de ons bekende dag en nacht met avond en morgen geschapen heeft, dat dag en nacht zijn schepselen zijn. En dat is voor het verstaan van hetgeen er in Genesis I volgt van beslissende betekenis.

En weer zeg ik: het gaat hier niet bij eenheid omtrent het bijbels gegeven, dat God alle dingen schiep, om verschil van wat wij op dat gegeven bouwen, het gaat om de bijbelse gegevens zelf, „wat staat er?”, „wat zegt hier het voor ons allen betrouwbare Woord Gods?”

En ik herhaal: dat geeft aan dit alles zijn ontzettende ernst. Ook in de zaak, door ds. Telder aangesneden, is de Schrift in geding. Niet maar een zinnetje uit Zondag 22, niet een formulierinkje, maar heel wat meer: de Schrift: wat leert zij? Van de ernst daarvan moeten we maar niets afdoen. Mijn bezwaar tegen degenen, die hier alleen maar het on-

dertekeningsformulier en dat zinnetje uit de catechismus in geding zien, is dat zij de eigenlijke ernst van de zaak niet zien, althans niet in geding brengen. Dit: wat zegt Gods Woord? Daar gaat het om. En die vraag moeten we in al zijn ernst blijven stellen zonder daarbij mensen die daarmee ernstig bezig zijn van ontrouw te beschuldigen. Als die in het spel is, blijkt dat wel. Dat zal dan op de duur vanzelf aan het licht komen.

Voor ditmaal wil ik het hierbij laten.

Ik hoop later nog eens terug te komen op de door dr. S. genoemde basis-teksten.

G. Visee

VERANTWOORDING GIFTEN KERKWERK

ITALIË

Het is verblijdend, dat ook gedurende de vacantie-tijd de giften voor dit mooie doel zijn blijven doervloeden. Zo ontving ik een broederlijke handreiking van een der kerkleden in mijn woonplaats, terwijl ik ook een telefoontje ontving van een zuster, die mij meedeelde, dat zij tijdens een vacantie-verblijf in Italië onder een groepje een collecte voor dit doel had gehouden. Ik laat thans onderstaand weer volgen een opgave van de bijdragen, die mij sinds de laatste verantwoording bereikten en houd mij aanbevolen voor verdere giften, die gaarne ingewacht worden op postrekening Nr. 50440 ten name van P. Groen, Rotterdam.

J. D. te L. f 5.—; G. J. v. d. M. te E. f 5.—; J. J. B. te R. f 5.—; D. H. te Z. f 15.—; W. v. A. te D. f 5.—; N.N. te S. f 5.—; A. K. te E. f 20.—; L. E. A. te R. f 5.—; Collecte reis Italië f 18.40; W. Z. te R. f 10.—; R. H. B. te E. f 5.—; J. B. te A. f 10.—; M. G. te A. f 5.—; R. te R. f 10.—, totaal f 123.40. Totaal incl. vorige verantwoordingen f 1.887.15.

P. Groen

PERSSCHOUW

Over waarheid, eenheid en katholiciteit

In „Getrouw” schreef D. H. Borgers een interessante reeks artikelen over het thema: „Wat zegt de bijbel over de oecumene?” Daarin lazen we ook het volgende:

Geen valse verdraagzaamheid.

Juist omdat de Bijbel zó over de eenheid spreekt, wordt rond deze eenheid ook telkens de breuk openbaar. Over elke eenheid die anders is dan deze eenheid, die zich fundeert op een ander Evangelie dan dit Evangelie, wordt het anathema uitgesproken: Gal. 1 : 8: „Maar ook al zouden wij, of een engel uit de hemel, (u) een evangelie verkondigen afwijkend van hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt”. Het is ongeoorloofd uit een valse verdraagzaamheid welwillend te staan t.o. een ander Evangelie. Deze valse verdraagzaamheid striemt Paulus bij de Corinthiërs in II, 11, 4: „Want indien de eerste de beste Jezus predikt, dien wij niet hebben gepredikt, of gij een anderen geest ontvangt, dien gij niet hebt ontvangen, of een ander Evangelie dat gij niet hebt aangenomen, dan verdraagt gij dat zeer wel”. Hier gaat het om het „to be or not to be” van de enige gemeente van Jezus Christus”. („Met al de Heiligen”, p. 20).

Daarom moeten hier radicale beslissingen vallen omdat Jezus tot een crisis, tot een oordeel in de wereld gekomen is. Hij is, zegt Simeon, „gesteld tot een val en opstanding voor velen in Israël en tot een teken dat weersproken wordt”. (Luk. 2 : 34).

Eenheid in de waarheid.

Het gaat om een eenheid in de waarheid, om een eenheid in Hem, Die De Waarheid is. Daarom mag de eenheid nooit of te nimmer gaan ten koste van de waarheid. De gelovigen zijn één omdat zij samen de waarheid, d.i. de boodschap van God gehoorzamen. Broederlijke en waarheid zijn twee zijden van één medaille. Petrus schrijft in I, 1, 22: „Nu gij uw zielen door gehoorzaamheid aan de waarheid gereinigd hebt tot ongeveinsde broederlijke liefde, hebt dan elkander van harte en bestendig lief”. In 2 Thess. 2 : 12 staat dat allen worden „geoordeeld, die de waarheid niet geloofd hebben, doch een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid”.

Gemeente is pijler en fundament der waarheid.

In 1 Tim. 3 : 15 wordt de gemeente genoemd een pijler en fundament der waarheid. Pop

tekent hier bij aan in zijn boek „Bijbelse Woorden en hun Geheim” (I, 238): „De gemeente verhoudt zich tot de waarheid als een zuil die het dak van een huis draagt of als het fundament waarop het gebouw opgetrokken is. Zo heft de gemeente midden in de wereld de waarheid omhoog. Het behoort tot haar bestaan om dit te doen; zonder dat kan zij geen gemeente zijn; zij houdt op als gemeente te functioneren, wanneer zij ophoudt de waarheid van het evangelie te dragen. Voor de wereld betekent dit, dat zij de waarheid aangaande God en zichzelf slechts leert kennen door te zien naar wat de gemeente omhoog heft. De waarheid heeft een publiek karakter; vandaar dat de verkondiging van het woord publiek en niet in een gesloten gezelschap geschiedt. Allen zullen de waarheid vernemen.”

Dit heeft als consequentie, dat er nooit een eenheid mag zijn ten koste van de waarheid. De gemeente houdt dan op als gemeente te functioneren. Maar het is ook tot schade van de wereld. Want als in een vals irenisme, om maar een uiterlijke eenheid te verkrijgen, de waarheid wordt verdonkeremaand, hoort die wereld „de waarheid aangaande God en zichzelf” niet meer; dan hoort ze niet meer van Hem Die de opdracht gaf alle volkeren tot Zijn discipelen te maken. Dan vindt juist niet datgene plaats wat Christus in Zijn gebed om de eenheid beoogde: „opdat de wereld erkenne dat Gij Mij gezonden hebt.”

Professor J. H. Bavinck schrijft: „In haar bezinning over haar eenheid en over haar roeping ten opzichte van de wereld, wordt ze (de kerk) keer op keer teruggeworpen op het apostolisch getuigenis als de grondslag waarop ze staat. Telkens dringt zich die waarheidsvraag opnieuw aan haar op”. („De Apostolische Kerk”, p. 242).

Waarheidsvraag aan de wortel der verdeeldheid.

Christus Zelf roept op tot waakzaamheid. Matth. 24 : 4, 5: „Ziet toe, dat niemand u verleide!” Von Meyenfeldt zegt in zijn boek „Kerkelijk Vooruitzicht”: „Christus zelf tekent dus de weg van het belijden niet als een toernee van een liederenspelend muziekkorps, maar als de door rovers belaagde weg van Jericho naar Jeruzalem. En Hij wil dat de gemeente daar op bedacht is. Met name waarschuwt Hij voor de methode der vijfde colonne, die in schapenvacht wolvenaar verbergt.” (p. 134).

Het lijkt mij volkomen juist als de r.k. Prof. v. d. Pol schrijft dat de „waarheidsvraag aan de wortel der verdeeldheid ligt en dat het daarom onmogelijk is om tot een waarachtige en blijvende eenheid te komen, tenzij met deze waarheidsvraag volstreekte erns wordt gemaakt”. („Oecumene”, p. 79, 80).

Uiterlijke organisatorische eenheid wordt een schijnvertoning als er geen overeenstemming is in de waarheid. En al weer kan ik met instemming v. d. Pol citeren als deze in een ander boek („Het Getuigenis van de Reformatie”, p. 266) zegt: „Het helpt werkelijk niet, of men het woord „richting” al afzwakt tot „modaliteit”: orthodoxe en vrijzinnige Lutheranen, Calvinisten en Anglicanen staan nog altijd diametraal tegenover elkaar, ook al behoren zij tot dezelfde kerk.”

Hans Küng schrijft in z'n boek „Concilie en Hereniging, hernieuwing als oproep tot eenheid”: „Er moet in het theologisch gesprek nog oneindig veel moeite gedaan worden; geen compromis, niet zwijgen over tegenstellingen, geen oppervlakkige tolerantie, geen verdoezeling der waarheid door de „liefde”; er is slechts een waarheid: Ik ben de waarheid, zegt Christus (Joh. 14 : 16) en „De waarheid zal u vrijmaken”. (Joh. 8 : 32).

In „De tijd aller tijden” (p. 161) merkt A. de Ligne op: „Maar van het ogenblik dat men van het Woord der Waarheid afwijkt, verlaat men de eenheidskring en gaat men de weg op naar de chaos”.

Behalve het bovenstaande citeren we uit de artt. van Borgers ook nog het volgende:

Horizontale oecumeniteit uit verticale katholiciteit

Onlangs verscheen er een zeer boeiend boek van Prof. Berkhof onder de aiael: „De Kaatholiciteit der Kerk”. Dit is een boek waaruit veel te leren valt, omdat het m.i. in veel opzichten een duidelijk bijbels geluid laat horen. Terecht zegt hij op p. 90: „Katholiek is de kerk waar zij Christus belijdt als de hoogste gezagsinstantie over de gehele mensheid. De katholiciteit is dus de relatie van Christus tot dit geheel en van dit geheel tot Christus”. Hij waarschuwt - terecht - tegen de autonome macht van de moderne mens die vanuit „zijn moderniteit beslist, welke elementen van het Evangelie voor hem al dan niet aanvaardbaar zijn” (p. 94). Dit is een aantasting der katholiciteit, „een miskenning der betrokkenheid van het geheel op Christus”. Op p. 110 zegt hij: „De horizontale oecumeniteit wordt geboren uit de verticale katholiciteit”.

Maar direct zou je willen zeggen: „Professor, wat u daar zo terecht zegt, missen wij nu juist in de wereldraad, waarin u zo'n belangrijke plaats inneemt. Wat komt daar nu terecht van wat u op p. 86 noemt het betrekken van „de wacht bij de afpaling van het dominium Christi als de grondslag der kerk”?

Pater Fiolet heeft gelijk als hij in zijn „Verdeelde Christenen in gesprek” (p. 148) schrijft: „Als zij de deelname aan de wereldraad zelfs niet wil binden aan een bepaalde interpretatie van deze basisformule, staat zij machteloos tegenover elke vertekening van de openbaring in haar midden. De wereldraad durft dit risico aan, omdat zij vertrouwt op de leiding van de H. Geest bij dit geloofsavontuur. Doch juist hier klemt het”.

Daar komt nog bij dat de wereldraad al meer **tendeert in de richting van geloofsgemeenschap** i.p.v. gesprekspodium. Dr. v. d. Linde schrijft in zijn al eerder genoemde openbare les: „De moeilijkheid voor de wereldraad is hierin gelegen dat het uiteindelijk doel niet door allen op dezelfde wijze wordt opgevat. Sommige groepen vinden dat met broederschap, samenwerking of dogmatische verdraagzaamheid het gestelde doel al bereikt is. Anderen daarentegen voelen het als een verzoeking om het bij het reeds bereikte te laten. Alle grote tradities in de wereldraad evenwel zoeken een organische, zichtbare eenheid door gemeenschappelijk geloof, gemeenschappelijke sacramenten, ambt en leven. Maar in de nadere precisering daarvan gaan ze, op grond van eigen ecclesiologie uit een”.

In het te New-Delhi uitgebrachte rapport van de derde sectie over het eigenlijke oecumenische doel wordt gezegd: „Wij geloven dat de eenheid, die tegelijk de wil van God en Diens gave aan Zijn kerk is, pas voor ons zichtbaar wordt naarmate op elke plaats allen, die in Christus gedoopt zijn en Hem belijden als hun Heer en Zaligmaker, door de H. Geest bijeen vergaderd worden tot één enkele in alle opzichten innerlijk verbonden gemeenschap, die het ene apostolisch geloof bewaart, het ene evangelie predikt, het ene brood breekt, zich verenigt in gemeenschappelijk gebed en een corporatief leven bezit, dat in getuigenis en dienst zich uitstrekt naar alle mensen en die tevens verenigd zijn met de universele Christelijke gemeenschap van alle plaatsen en tijden op dusdanige wijze, dat ambtsdragers en leden door allen over en weer worden erkend en dat allen gezamenlijk kunnen handelen en spreken naar gelang de gelegenheid eist ten behoeve van de verschillende facetten van de taak waartoe God Zijn volk roept”. V. d. Pol zegt in zijn nieuwste boek, „Het Anglicanisme in oecumenisch perspectief” (p. 260): „Het einddoel heeft te New-Delhi aan de daar verzamelde Christenen uit alle kerken helder voor ogen gestaan! Men poge ons dus niet wijs te maken dat het slechts om een tot niets verplichtende gespreksgemeenschap gaat.

Het gaat om meen eenheid. Maar om een eenheid - en dat is het grote principiële bezwaar! - waarbij de waarheidsvraag beslist onvoldoende gehonoreerd wordt. Een belangrijke figuur in de wereldraad als Kraemer, handhaaft in zijn boek: „Waarom nu juist het Christendom?”, wel de absoluutheid van Christus, maar de absoluutheid van het Christendom tegenover de andere godsdiensten durft hij niet te handhaven. Hij zegt (p. 100): „Er is, in de volstreekte zin waarin het spraakgebruik dit altijd bedoelt, geen ware godsdienst. Er zijn, als men eerlijk waarneemt, alleen maar godsdiensten, die, zij het op verschillende wijze, een onontwarde verbinding van waarheid en dwaling zijn”. Het Christendom is dus net als de andere godsdiensten „een onontwarbare verbinding van waarheid en dwaling”.

Waar blijft in deze kring, waar men zo graag over de leiding van de Heilige Geest spreekt, nu in eens het vertrouwen in die Geest? De Geest, Die toch naar het woord van Christus de Geest der Waarheid is en Die Zijn discipelen alles zal leren en te binnen brengen wat Christus gezegd heeft? Omdat en voorzover het Christendom zich door Die Geest laat leiden, mag men, ondanks de veelheid van zonden en gebreken, toch spreken van de absoluutheid van het Christendom. Dat is iets anders dan een onontwarbare verbinding van waarheid en dwaling die èn in het Christendom èn in de heidense godsdiensten te vinden is. En dan wordt de zaak nog benauwen-der als we in Berkhofs artikel „De wereldraad voor nieuwe dialogen” („Wending”, november 1962) lezen van een elkaar niet begrijpen, toen het op de laatstgehouden vergadering van het Centrale Comité (Parijs, 7-16 augustus j.l.) over deze dingen ging. Volgens sommigen ging Kraemer nog niet ver genoeg. „Wij ervaren gewoonweg dat Christus ook buiten de kerk bezig is”. „Van deze Ene stammen alle schatten van wijsheid en kennis waar ook ter wereld”.

Is dit niet een verkeerde „betrokkenheid van het geheel op Christus”?

Inderdaad: er gaapt een onoverbrugbare kloof tussen het moderne oecumenische bedrijf zoals dat in de Wereldraad van Kerken is belychaamd en de prediking over de kerk zoals we die in de Heilige Schrift horen.

C. V.

Een preek voor heidenen

Voor enkele maanden heeft ds J. Vonkeman een van de missionaire predikanten van de Geref. Kerk te Kampen in Zululand een nieuw kerkgebouw in gebruik genomen. Dat geschiedde in Ngwegwe een plaats in Zuid-Natal. Het is in de Zulu-wereld van de streek een groots gebeuren geworden. Naar het gebruik des lands werd bij die feestelijke gelegenheid een koe geslacht en opgegeten. Nadat ds Vonkeman de „hoogwaardigheidsbekleders” had begroet zei hij ongeveer het volgende. Ik citeer het uit het Zendingsblad van de Kerk van Kampen.

Ik ben blij hier vandaag zoveel mensen te zien. Als jullie allemaal hier zondag aan zondag komt, zal het kerkgebouw haastig afgebroken moeten worden, en een ander gebouwd, groter nog dan dit. Maar ik denk niet dat zovelen hier des zondags regelmatig zullen komen, omdat alleen maar vandaag hier vlees te eten is. Als ik jullie, baMbo's, een beetje ken, denk ik dat het hier net zo zal toegaan als in de dagen van Jezus Christus.

In Zijn tijd gebeurde het dat de mensen op zekere dag geweldig hongerig waren, omdat ze Hem de hele dag gevolgd hadden zonder eten van huis mee te nemen. De winkels waren ver maar de mensen waren ook maar arm net als jullie. Veel geld - om te kopen - hadden ze niet. Maar toen de Here Jezus zag dat al die mensen zo'n honger hadden, zei hij tot hen: brengt nu al het voedsel hier dat er is. Veel kwam er niet te voorschijn: vijf broden en twee visjes maar. Hoe konden zo velen van zo'n beetje eten verzadigd worden? Jezus nam de broden en de vissen, dankte God ervoor en zei tegen de mensen dat ze maar in het gras moesten gaan zitten. Nu, er waren er meer bij elkaar dan allen van Ngwegwe en Enkumane samen. Toen begon Jezus dat brood en die vissen te breken en aan de mensen uit te delen. Maar dat voedsel raakte niet op. De mensen aten en aten, hun magen raakten vol en toen ze verzadigd waren, was er nog meer over dan het brood en de vis waarvoor Jezus God gedankt had. En er was geen tovenaars aan te pas gekomen! Een wonder van Jezus Christus, de Zoon van God!

Maar vanaf dat ogenblik werden de mensen zo enthousiast nu ze zich zo prettig voelden met die volle magen door dat wonder, dat ze dachten: hij moet onze Koning maar worden, die Jezus. Ze klaptten in de handen en prezen Hem, alleen omdat er eten bij Hem te krijgen was. Nee, zij prezen Hem niet omdat Hij hun verlosser wilde zijn, die hen zou verlossen van hun zonden. Daaraan dachten zij niet toen zij zo verzadigd waren. Van brood hadden ze meer verstand dan van zonden, al zaten zij daar ook midden in. Ze kleefden aan Hem vast, omdat zij dachten: eindelijk een eet-profet.

Ze schreeuwden: heil, jij lege-maag-verlosser. Op dat ogenblik zei Jezus: „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat ge van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt.” Jullie volgen Mij omdat ik een brood-dokter zou zijn. Maar, zo ging Jezus Christus toen verder: „Werkt, niet om de spijs die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen u geven zal.”

Zo zou ik jullie ook wel eens willen vragen vandaag: „Waarom zijn jullie nu eigenlijk hier gekomen? Doezelt nu niet al is het hier wat benauwd. Zijn jullie gekomen omdat een koe geslacht is of omdat we eindelijk op Ngwegwe een plaats hebben waar het Woord over Jezus Christus gehoord kan worden? Wat zoeken jullie hier op de plaats van Christus' Woord: een lege-magen-behandeling of zonde-verlossing? „Werkt niet om de spijs, die vergaat, maar om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven”.

Vandaag zijn er hier twee soorten eten: de éne soort is van de maag, de andere die van het hart. De eerste is lekker, maar is ook schaars soms. Soms is dat eten van de maag bijna op, de kinderen zeuren en je moet maar „grond eten”. Maar al met al is het met dat maag-eten maar een jammerlijke zaak. Wanneer ik 's morgens goed gegeten heb, heb ik 's avonds al weer honger. Nu is die tweede soort voedsel die van het hart. Dát moet je ook eens eten! Misschien hebben jullie je daar nooit zorgen over gemaakt. In dat geval ben je nog niet verder gekomen dan de geiten, de honden en de koeien. Maar, baMbo's, wij moeten nu allemaal dat voedsel zoeken voor ons hart, ons leven, bij Jezus Christus, ook al hebben we daar zo geen trek in. Hijzelf is dat voedsel. Hij geeft Zichzelf aan ons om te eten. Hij zegt: „Mijn vlees is wáre spijs en mijn bloed is wáre drank. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven”. Indien wij Jezus Zelf gaan eten met de mond van het geloof, zullen we nooit meer honger hebben en onze harten zullen verzadigd zijn.

Het vlees van een koe is hier buiten, het is al gekookt, en het zal verdeeld worden. Zoiets doe je op een feestdag als vandaag.

Maar zelfs met dat lekkere koeivlees is het een treurige zaak. Als je het eet, en verzadigd bent, heb je morgen weer honger. Maar hier in de kerk is ook het vlees en het bloed van Hem

Die ons zondige vlees en bloed wil verlossen van kwaad. Als je dat eet, dan is je hart voor altijd verzadigd omdat je dan gevonden hebt datgene dat je leven vol maakt. Misschien zijn jullie nu alleen maar gekomen om dat maag-eten. Nu, eet ervan en geniet het. Maar dat andere eten dat Jezus Christus is, is hier ook. Daarvan moeten jullie ook gaan eten zodat je voor altijd vol wordt.

Maar laten we nu met elkaar praten als gewone mensen. Hoe kun je Jezus Christus eten? Je ziet Hem niet; Hij is in de hemel; met de hand Hem pakken kun je niet. Ja toch, wij kunnen Jezus eten die de grote Verzadiger is, als we Hem aannemen in geloof, door van te voren te zeggen: ik luister naar U en ben het met U eens in alles. Spreekt U maar en ik luister. Ja, door Hem te vragen: Jezus, komt U nu in mijn leven als de grote Verzadiger, opdat het lege van mijn leven verdwijnt, en ik verzadigd raak met Uw vriendelijkheid door aan U vast te kleven voor immer. Dan verdwijnt al dat teleurstellende en bange, want we zijn bang voor geesten en spoken en dwarrelwinden en boze tovenaars en bliksem. Indien wij Jezus gaan eten met de mond van ons „met Hem eens zijn”, dan worden we nieuwe mensen, verzadigd door Hem; Hij leidt ons leven dan veilig door die chaos van spoken en angsten. Zelfs voor de dood zijn we dan niet bang meer. Als we dan in de graven worden neergelegd, worden we op Zijn tijd door Hem opgewekt daaruit en gaan we met Hem een nieuw eeuwig huis binnen dat niet door de mieren wordt aangevreten en waar de bewoners witte kleren dragen. Zo wordt Hij onze grote Verzadiger, maakt Hij ons leven vol met Zijn voedsel dat Hij van God gekregen heeft om aan ons door te geven en uit te delen.

Dat alles is hier nu in de kerk verkrijgbaar voor niets. Jezus Christus zelf! Elke Zondag! Vandaag ook zegt de Here Jezus: eet mij, baM-bo's. Mijn voedsel is beter dan koeienvlees. Als je Hem eet, ben je voor altijd vol omdat Hij altijd de grote Verzadiger blijft. Ik weet niet hoe jullie erover denken maar dit alles is nog een groter wonder dan dat vijf broden en twee visjes niet opraken. Jezus Christus is het voedsel voor je hele leven, zodat je nooit meer klaagt, wat is nu waar en wat niet-waar.

Nu moeten jullie maar één ding doen. Er wordt niet gevraagd van jullie dat je je inspannt om moeizame werken te verrichten van een harde wet, ook niet dat je aan allerlei voorwaarden moet voldoen voordat je Jezus als je levensvoedsel kunt gaan eten. Alleen maar dit: niet tegenspreken als Hij tot je spreekt, luisteren, je niet met water besprenkelen¹⁾ en zeggen: het zal wel zo zijn, ik zal wel eens zien na de maisoogst. Net zoals jullie de koeien leiden van hier naar daar, zo moet je je nu door Hem leiden. Ik garandeer dat je dan zult ervaren hoe Hij de grote Verzadiger wordt, want wat ik hier vertel is niet gelijk aan de verhalen die grootmoeder bij het vuur vertelt. Zegt nu niet: laat hem maar praten, straks krijgen we toch wel vlees. Als je zo redeneert, heb je de schotel met dat levensvoedsel al van je weggeschoven.

Jullie moeten nog geleerd worden om Jezus te eten. Vlees, dat kunnen jullie al eten, maar het eeuwige voedsel van de Grote Verzadiger, dat moeten jullie nog leren eten. Met jullie monden kunnen jullie al uitmaken wat lekker is en niet, maar nu moeten we hier nog samen gaan leren dat alleen Jezus Christus het ware voedsel is dat ons vol maakt; niet wat de mensen zeggen dat het is, of oude gewoonten of wat dan ook.

Vandaag zijn er twee soorten voedsel dus, het maag-voedsel en Jezus Christus, maar in de toekomst zal hier alleen Jezus Christus zijn, die nooit „verrot” maar gisteren en heden dezelfde is en tot in eeuwigheid. Komt daarom altijd hier in de kerk en wordt verzadigd.

Daarom wil ik deze kerk noemen hier „Ekusuthisweni”²⁾ omdat de grote Verzadiger hier is. „Ekusuthisweni”, laat dit de naam zijn voor Nwegwes kerk, niet alleen omdat elk straks verzadigd naar huis kan gaan, maar vooral omdat het ware voedsel hier elke zondag wordt verstrekt, omdat elk van hier vol naar huis kan gaan. Maakt de kerk „Ekusuthisweni” elke zondag vol, baMbo's!

C. V.

¹⁾ een uitdrukking voor „onverschillig-zijn”
²⁾ op de plaats van verzadiging.

KERKNIEUWS

Beroepen te Ommen, A. N. Hendriks te Goes.

Zwolle. Een aktie tot verhoging van de kerkelijke bijdragen heeft ruim f 11.000 opgebracht.

Ds. J. Vonkeman. Na een verlofperiode van ongeveer 4½ maand vertrok de zendeling van Kampen, Ds. J. Vonkeman, op donderdagavond

8 augustus j.l. met zijn gezin weer naar het zendingsveld Natal in Zuid-Afrika.

Het gezin Ds. Vonkeman werd op Schiphol uitgeleide gedaan door wederzijdse familieleden uit Amersfoort en Groningen, voorts diverse kennissen en leden van het zendingscollege van Kampen. Verschillende predikanten waren eveneens tegenwoordig: Ds. J. O. Mulder van Kampen, Ds. W. Vis van IJsselmuiden en Ds. K. Deddens van Amersfoort.

Ds. J. Vonkeman, die reeds vijf jaar in Zuid-Afrika als zendeling heeft gewerkt, is nu andermaal voor eenzelfde periode door de kerk van Kampen uitgezonden om in Natal werkzaam te zijn, samen met de tweede zendeling van de Kerk van Kampen, Ds. M. R. van den Berg.

ADRESSEN

Ds. J. van der Haar, Leiden, de Meij van Streefkerkstr. 60, Leiden, tel. 01710-32683; ds. H. W. Noordman, P 87, Lutton; Appingedam, boekhouder Geref. Kerk: M. van Dijke, Solwerderstraat 81a, giro 808101; Amersfoort-West, adres diaconie: Joh. Olofsen, Esdoornstr. 5, tel. 03490-18220; penningm. H. van Beek, Resedastr. 21.

KORT VERSLAG

van de vergadering van deputaten-curatoren van de Theologische Hogeschool te Kampen, Broederweg 15, op dinsdag 3 juni 1963.

Bij afwezigheid van de praeses ds. D. van Dijk opent de 1e assessor ds. J. van Bruggen de vergadering met het lezen van Galaten 5 : 13-26, en gaat voor in gebed.

Ds. J. Hettinga neemt als 2e assessor de plaats in van de 1e assessor.

Aanwezig zijn alle deputaten-curatoren ds. P. K. Keizer als secundis van ds. D. van Dijk; verder de hoogleraren C. Veenhof, dr. L. Doekes en J. Kamphuis. Van prof. H. J. Schilder was bericht, dat hij verhinderd was de morgenvergadering bij te wonen.

De notulen worden gelezen en na zeer kleine wijziging vastgesteld.

Ingekomen zijn de volgende stukken:

a. een brief van de classis Amsterdam over de examina naar aanleiding van het besluit van de p.s. van Drente; daar de zaak, welke hierin werd aangesneden reeds is afgehandeld, werd dit schrijven terzijde gelegd.

b. een schrijven van de classis Enschede met dezelfde inhoud als de onder a. genoemde brief; wordt om dezelfde reden terzijde gelegd.

c. uitnodiging van De Gereformeerde Kerk te Harlingen om aanwezig te zijn bij het 40-jarig ambtsjubileum van haar predikant ds. J. Hettinga; aan het moderamen wordt opgedragen aan deze uitnodiging te voldoen.

d. bericht van de samenstelling van de nieuwe senaat van het studentencorps F.Q.I.: W. G. Rietkerk, praesor, A. H. Reitsema, ab actis, J. Kruidhof, quaestor.

e. verzoeken om subsidie:

1. van het studentencorps F.Q.I. voor de uitgave van de studenten almanak,
2. van de organisator van de leeskamer,
3. van de sportcommissie van F.Q.I.

Aan al deze subsidie verlangens werd voldaan.

Ds. P. K. Keizer, voor het eerst ter vergadering, ondertekent het formulier, waarin vervat is de belofte van toezicht op het onderwijs door hoogleraren overeenkomstig schrift en belijdenis.

Gesproken wordt over de organisatie van de bibliotheek; er wordt een commissie benoemd om de curatoren voor te lichten over de verdere organisatie dezer bibliotheek.

Verslag wordt gedaan over de afgelegde collegebezoeken en bijgewoonde examina terwijl tevens werd gerapporteerd over de bezoeken welke werden afgelegd bij de weduwen prof. dr. K. Schilder en B. Holwerda en voorts over de bezoeken aan mevrouw prof. dr. H. J. Jager.

Voor de volgende cursus worden voor het bijwonen van examina en colleges aangewezen: 1e periode: ds. J. v. Bruggen en ds. D. v. Dijk, 2e periode: ds. J. Meester en ds. W. Vreugdenhil,

3e periode: ds. J. Hettinga en ds. D. Vreugdenhil.

Namens de senaat doet de rector prof. J. Kamphuis verslag over het afgelopen cursusjaar. Het overzicht over de dit jaar behandelde stof zal worden gestencild en aan de curatoren toegezonden.

De weledele heer A. J. Roukema doet verslag over de bibliotheek. De inkomsten bedroegen f 23.030,99, waarvan f 20.000.— van het vrouwencomité, hetgeen met grote erkentelijkheid werd vermeld.

In het geheel werden 2041 uitleningen gedaan, hetgeen iets hoger is dan vorig jaar.

De series lectionum voor het volgende cursusjaar wordt vastgesteld overeenkomstig die van het vorig jaar.

De benoeming van een nieuwe rector wordt uitgesteld tot de september vergadering.

Als moderamen wordt aangewezen:

ds. D. van Dijk, praeses
ds. J. van Bruggen, assessor I
ds. D. Vreugdenhil, scriba
ds. J. Hettinga, assessor II.

Prof. J. Kamphuis rapporteert namens de schooldagcommissie; de commissie wordt herbenoemd.

Nog enkele brieven worden behandeld.

Bij de rondvraag wordt door de senaat der hoogleraren geïnformeerd naar de wijze van vergaderen.

Na dankgebed van een der curatoren, sluit de voorzitter de vergadering.

Op last van deputaten-curatoren,
J. Hettinga, h.t. assessor II.

NAAR EEN EIGEN TEHUIS

De goedkeuring is er !!

De „officiële mededeling”, vermeld in de vorige verantwoording, is thans officieel in ons bezit. Dit betekent, dat de Rijksgebouwendienst het schetsplan van de architect heeft goedgekeurd en de Directie Kinderbescherming van het Ministerie van Justitie er eveneens mee accoord gaat. Dit betekent nog niet dat we kunnen gaan bouwen. Zover is het nog niet. Wel wordt er nu hard gewerkt om zo spoedig mogelijk de vereiste bouwvergunning te kunnen aanvragen. Het overleg met Justitie heeft ongeveer 8 maanden geduurd. Wij hopen dat de vergunning om te gaan bouwen niet langer op zich zal laten wachten.

Verantwoording:

We beginnen met de jongerenreis naar Ave et Auffe (bij Han) per autobus. De reis werd georganiseerd door de G.R.V. Volgens de reisbeschrijving „een gebied met grillige rotsen en donkere sparren”.

Een deelnemster vertelde ons: „We hebben fantastisch genoten en flinke wandelingen gemaakt”. De aan velen bekende Koos was ook hun chauffeur. Neen, we gaan geen reisverslag geven. Dat moet men zelf meemaken. We vertellen U wel, dat de gehouden collecte voor de Kinderbescherming f 27,08 heeft opgebracht. Een goed besluit van een goede reis.

Er gingen ook anderen met de bus op stap. Het werd „een dag uit met elkaar”. Dit deden de Gereformeerde Agrariërs „Oost-Nederland” en de leden van het G.M.V. afd. Uithuizermeden-Roodeschool. Het is ons bekend dat men tijdens deze uitstapjes niet karig is geweest. Vanuit Uithuizermeden ontvingen wij f 14,40 en uit Ommen f 32,20.

De leden van de vrouwenverenigingen van de Kring Musselkanaal ontmoetten elkaar op een avond. Hoewel dit samenzijn van korter duur was dan de voorgaande, de opbrengst voor het tehuis er niet minder om: f 38,30; de vrouwenvereniging „De tijd is kort” deed er f 8,90 bij. Beide bedragen werden ontvangen via ds. J. ten Hove te Mussel.

De thuisblijvers

lieten geen verstek gaan. Wij noemen een gift van f 500,-; één van f 100,- en van f 25,-. Onze felicitatie-actie leverden giften van f 5,-; f 10,- en f 25,- op. Ds. de Weger te Delft stuurde f 24,- welke hij aan giften uit de gemeente heeft ontvangen.

Wat wij nog niet kunnen weten is het resultaat van de voetbalwedstrijd te Amstelveen. Deze moet nog worden gehouden. Onze belangstelling gaat uit naar de spelers, doch vooral naar het aantal toeschouwers. Hoe meer hoe beter de gulden rollen. Er zit nog meer in het vat doch dat komt er in de komende maanden allemaal nog wel uit.

Sinds 13 juli j.l. werd ontvangen van de kerken	f 682,66
particulieren	„ 912,41
Totaal:	f 1.595,07

Collecten en giften kunnen worden overgemaakt op postrekening nr. 52325 van de Stichting Gereformeerde Kinderbescherming, Beatrixlaan 37, Ede.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerij